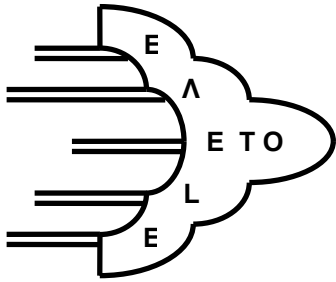

ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ (ΕΛΕΤΟ)
Hellenic Society for Terminology (ELETO)

Σωκράτη Τσάκωνα 5, 15236 ΠΕΝΤΕΛΛΗ
Αρ.Τηλεφ.: 2013778
Αρ.Τηλεομ.: 8068299

Αρ.17 Μάρτιος 1996
ISSN 1106-1073

ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ:

Μελέτη, εκπόνηση, ... και με οποιοδήποτε τρόπο ανάπτυξη της Ελληνικής Ορολογίας.. Συμβολή στην ανάπτυξη της Ελληνικής Γλώσσας και προώθηση του ρόλου της στη διεθνή Ορολογία...

(Από το Καταστατικό)

Η “ΠΑΤΡΟΤΗΤΑ” ΕΝΟΣ ΟΡΟΥ

Απόσπασμα πρακτικών συνεδρίασης της ΜΟΤΟ¹⁾

Πολλές φορές έχει τεθεί το ζήτημα των “πνευματικών δικαιωμάτων” της Ορολογίας. Η ΕΛΕΤΟ, μάλιστα, αντιμετωπίζει το πρόβλημα πώς να κατοχυρώσει τα δικαιώματα αυτά στην περίπτωση των συλλογικών μελών της.

Σήμερα, στη δημιουργία των όρων έχει επικρατήσει πλέον η συλλογικότητα και η επιδίωξη συναίνεσης, είτε μέσα στον εκάστοτε ειδικό τομέα ή και στο ευρύτερο επιστημονικό και τεχνικό περιβάλλον. Δεν περιμένει κανένας σήμερα από έναν εγκέφαλο-αυθεντία να αποφανθεί. Η επιτροπική (ομαδική) επεξεργασία και η δυνατότητα δημόσιου σχολιασμού διαπιτιζόμενα, όμως, από το θερμό ενδιαφέρον (ζήλο) των ασχολουμένων ατόμων, είτε ως μελών των επιτροπών είτε ως αποδεκτών που διαθέτουν πολύτιμο χρόνο για να σχολιάσουν και να προτείνουν, συντελούν στην παραγωγή ελληνικών όρων - αν όχι τέλειων - πάντως ικανοποιητικών για να προλάβουν ή να εκτοπίσουν τους αθρόα παραγόμενους - και εισαγόμενους - ξενόγλωσσους όρους. Σ' αυτήν την ατμόσφαιρα, μέσα σ' αυτό το ιδιότυπο “κοινόβιο” μιας επιτροπής ορολογίας, τί νόημα έχει η πατρότητα των όρων; Φως στο ερώτημα θα δώσει η επακριβώς καταγραμμένη συζήτηση σε πρόσφατη συνεδρίαση της ΜΟΤΟ:

[Παρόντες: Οι Β., Σ. και Τ, μέλη της ΜΟΤΟ, και ο Μ. που ως Υπεύθυνος άλλης Ομάδας Τυποποίησης έχει ζητήσει να συζητηθούν από τη ΜΟΤΟ μια σειρά όρων. Η συζήτηση για το συγκεκριμένο όρο *power ramping* (= το ανέβασμα ή το κατέβασμα της ισχύος)].

Μ.: (Έχει προτείνει “κλιμάκωση ισχύος”)

Τ.: “ράμπα”, “πρανές ισχύος”!

Β.: Όχι “κλιμάκωση”!. “Κλιμάκωση” σημαίνει “ανέβασμα σε διάκριτες τιμές” και όχι “συνεχές”

Τ.: “Από μία σε ψηλότερες κβαντισμένες τιμές”!

Σ.: Σύμφωνανοι!

Μ.: Ναι, δεν είναι “κλιμάκωση”! Είναι στην αρχή και στο τέλος μιας “ριπής”, το “μεταβατικό φαινόμενο” στο ανέβασμα και στο κατέβασμα της ισχύος.

Β.: Στο τετράγλωσσο Λεξικό έχουμε αντιμετωπίσει τον όρο *ramp generator* ως “γεννήτρια επικλινούς τάσης”. Δηλαδή, *ramp* = επικλινής, οπότε *ramping* = επίκλιση;

Τ.: “Επικλινής” σημαίνει “κατηφορικός”. Εδώ *ramping* σημαίνει “ανέβασμα” ή και “κατέβασμα” της τάσης.

Σ.: Σωστά! “Επικλίνω” σημαίνει “γέρνω προς τα εμπρός ή κάτω” ενώ “ανακλίνω” σημαίνει “γέρνω προς τα πίσω ή επάνω”.

Τ.: “Αμφίκλιση”;

Β.: Όχι! Δεν σημαίνει και τα δύο ταυτόχρονα! Το σωστό θα ήταν απλώς “κλίση”. Είτε προς τα πάνω είτε προς τα κάτω!

Σ.,Τ.: (Συμφωνούν). Δεν αποδίδει, όμως, γιατί η σημερινή λέξη “κλίση” δεν χρησιμοποιείται για να δηλώσει την ενέργεια...

Β.: “Κλίση”, “ανάκλιση”, “επίκλιση”...Με μια άλλη πρόθεση ίσως...

Σ.,Τ.,Β. (με σχεδόν ταυτόχρονη φωνή) και Μ. (με “ταυτόχρονη σκέψη” όπως είτε μετά): “Διάκλιση”!..

Β.: “Διάκλιση ισχύος”! Μάλιστα! “Διά”. “Κλίση της ισχύος από μια τιμή προς μια άλλη, είτε προς τα πάνω είτε προς τα κάτω!

[Εκ των υστέρων: (Δ.Δημητράκος, Μέγα Λεξικόν της Ελληνικής Γλώσσας):

διακλίνω = ..., κάμπτω, λυγίζω

διάκλιση = κάμψη.]

Ερώτημα: Ποιος μπορεί να διεκδικήσει την πατρότητα του όρου:

power ramping = *διάκλιση ισχύος*;

- Ο Μ. που ξεχώρισε τον όρο και έθεσε στη ΜΟΤΟ το θέμα της ονοματοδότησής του και ανέλυσε την περίπτωση;
- Η ΜΟΤΟ που στο Τετράγλωσσο Λεξικό Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας έχει αποδώσει το *ramp* ως “επικλινής”;
- Ο Τ. που επισήμανε τη “μονομέρεια” του “επικλινής”;
- Ο Σ. που επισήμανε το “ανακλίνω”;
- Ο Β. που επισήμανε την “κλίση” και αναρωτήθηκε “για μια άλλη πρόθεση”;
- Όλοι (Β., Σ., Τ. και Μ.) που είπαν ή σκέφθηκαν ταυτόχρονα τη “διάκλιση”;

Απάντηση:

Σε μια επιτροπή ορολογίας κανένας όρος δεν ανήκει σε κανέναν, αλλά όλοι σε όλους! Στο πλαίσιο μιας γόνιμης συζήτησης, ακόμα και η πιο φαινή ιδέα, δεν ξεφυτρώνει από το τίποτα! Είναι ένα αιπατό του οποίου το αίτιο ανάγεται στην καθ' οιονδήποτε τρόπο συμβολή όλων των συμμετεχόντων.

K.B.

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ

Υστερα από Απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου η ετήσια τακτική Γενική Συνέλευση της ΕΛΕΤΟ θα πραγματοποιηθεί στις 29 Απριλίου 1996, ημέρα Δευτέρα, σε αίθουσα του ΕΛΟΤ, Αχαρνών 313, 5ος Οροφος, ώρα 7.00 μμ. και με την ακόλουθη Ημερήσια Διάταξη:

- Εκλογή Προέδρου Γ.Σ. και δύο πρακτικογράφων
- Απολογισμός Πεπραγμένων 1995
- Οικονομικός Απολογισμός του ΔΣ
- Εκθεση Ελέγχου της Ελεγκτικής Επιτροπής
- Απολογισμός/Προγραμματισμός Εργασιών Ορολογίας
- Εγκριση πεπραγμένων του ΔΣ και του ΓΕΣΥ
- Άλλα Θέματα.

ΙΤΑΛΟ-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΕΞΙΚΟ

Το μέλος της ΕΛΕΤΟ Ευστάθιος Τσιαμπάος δώρησε στη Βιβλιοθήκη της το “Ιταλο-ελληνικό λεξικό Επιστημονικών και Τεχνικών όρων”.

Πρόκειται για τη 2η έκδοση του λεξικού που καλύπτει την ανάγκη για ένα λεξικό επιστημονικών όρων για την Ιταλική γλώσσα. Η συλλογή περιέχει περίπου δέκα χιλιάδες λήμματα, που αναφέρονται στους τομείς της Βιολογίας, της Ιατρικής, των Μαθηματικών, της Μηχανολογίας, της Φυσικής και της Χημείας. Το βάρος είναι στη Φυσική και στη Χημεία.

¹⁾ ΜΟΤΟ: Μόνιμη Ομάδα Τηλεπικοινωνιακής Ορολογίας, Συλλ. Μέλος της ΕΛΕΤΟ

Το έργο θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως *λεξικό αντιστοιχίας*, καθώς δίνεται απλά και μόνο η απόδοση στα ελληνικά των ιταλικών όρων, που όμως αυτό δεν το περιορίζει από το να αποτελεί πολύτιμο χρηστικό λεξικό. Οι αποδόσεις στα ελληνικά είναι σε μεγάλο βαθμό επιτυχείς και υπάρχουν πολύ λίγοι νεολογισμοί. Το τελευταίο προφανώς οφείλεται στο ότι σε μια τόσο πολυτομεακή συλλογή δεν περιλαμβάνονται εξαιρετικά εξειδικευμένοι όροι. Σε κάποιο βαθμό περιέχονται λέξεις γενικής χρήσης, που ίσως βοηθάνε το χρήστη να μην προσφεύγει σε άλλα γενικά λεξικά. Τα λάθη απόδοσης είναι λίγα. Αναπόφευκτα όμως σε ένα προσωπικό έργο.

Φυλλομετρώντας το λεξικό εκπλήσσεται κανένας από το πλήθος των *ελληνογενών ιταλικών όρων*, πολύ μεγάλο σε σχέση με τις άλλες λατινογενείς γλώσσες.

Ας μου επιτραπεί και μια προσωπική νότα σ' αυτήν την περίπτωση. Ο συγγραφέας αφιερώνει το έργο στους γονείς του. Πιστεύω ελάχιστα καθήκον για τους ανθρώπους, που τυχαίνει να γνωρίζω ο ίδιος προσωπικά τον αγώνα που κάνανε σε εξαιρετικά δύσκολες συνθήκες για να δουν τα παιδιά τους καταξιωμένους επιστήμονες. *il mondo è piccolo...*

B.A.Φ.

ΟΡΘΗ Ή ΛΑΘΕΜΕΝΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ

Ενδοτικά τα “Σημειώματα Συσχευασίας” (τεύχος 23). Επειδή σε νομοθετικά κείμενα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ελληνικού Κράτους ο όρος *E waste G Abfall F dechet* μεταφράζεται ως *“απόβλητα”*, και τα Σ.Σ. “για λόγους ομοιομορφίας” αποφάσισαν να χρησιμοποιούν τον ίδιο όρο και όχι τον όρο *“απορρίμματα”*.

Ετσι, σε αναλογία, επειδή η σχετική Διεύθυνση του Υπουργείου Εμπορίου έχει ονομαστεί κατά μετάφραση του όρου *E legal metrology F metrologie legal* “Διεύθυνση Νόμιμης Μετρολογίας” θα πρέπει κάθε επιστήμονας αντί για *Νομική Μετρολογία* (που αναφέρεται σε νόμους) να χρησιμοποιεί τον όρο “Νόμιμη Μετρολογία” οπότε η Επιστημονική και Βιομηχανική Μετρολογία είναι *...παράνομες μετρολογίες...*

Για λόγους συνέπειας και τα Σ.Σ. θα πρέπει και τα απορριμματοφόρα αυτοκίνητα να τα αναφέρουν ως “αποΒΛΗΤΟφόρα”.

B.A.Φ.

ΤΑ ΝΕΑ ΜΕΛΗ ΤΗΣ ΕΛΕΤΟ ΣΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΔΩΔΕΚΑΜΗΝΟ

Στο τελευταίο δωδεκάμηνο, μετά την έγκριση της εγγραφής τους από το ΔΣ, προστέθηκαν στη *Δύναμη* της ΕΛΕΤΟ τα μέλη:

- T122 Μαλαγαρδής Νικόλαος, Μηχανολόγος-Ηλεκτρολόγος, Πληροφορικός
- T123 Λασκαράτου Χρυσούλα, Γλωσσολόγος, Επικ. Καθηγήτρια ΠΑ
- T124 Ορφανός Τζάνος, Φυσικός-Ηλεκτρονικός
- T125 Κατσαράκης Γεώργιος, Πολ. Μηχανικός ΕΜΠ
- T126 Δουδουλακάκη Χρυσούλα, Γλωσσολόγος Διδακτολόγος
- T127 Ξηντάρας Παναγιώτης, Φιλολόγος
- A128 Νομίδου Κατερίνα, Μεταφράστρια
- T129 Τσαμπηράς Σωτήρης, Χημικός Μηχανικός
- T130 Διαμαντής Γαβριήλ, Καθηγητής Αγγλικής Γλώσσας
- T131 Hinterberger Martin, Φιλολόγος, Μεταφραστής, Λέκτωρ Παν. Βιέννης
- T132 Σκλήκα Ουρανία, Φιλολόγος, Καθηγήτρια ΜΕ
- T133 Προδρομίδου Παρθένα, Φιλολόγος, Καθηγήτρια Γαλλικής Γλώσσας
- T134 Τσιβικοπούλου Αννα, Φιλολόγος, Μεταφράστρια
- T135 Χατζηκάρας Δημήτριος, Οικονομολόγος
- T136 Αντωνόπουλος Αναστάσιος, Πολιτικός Μηχανικός
- A137 Μπερτζελέτος Θεόδωρος, Επιχειρηματίας
- A138 Ταμπουράκης Ηλίας, Καθ. Ξένων Γλωσσών
- T139 Τσιαμπάος Ευστάθιος, Χημικός, Καθ. Ιταλ. Ορολογίας
- T140 Τριανταφύλλου Αννα, Καθηγήτρια Γαλλικής, Εθνογράφος της Επικοινωνίας
- T141 Γκέγκιου Κωνσταντίνα, Χημικός, Επικ. Καθ. Χημείας Τροφίμων ΠΑ
- T142 Παππάς Ιωάννης, Διπλ. Μηχανολόγος Ηλεκτρολόγος, Καθηγητής ΕΜΠ
- T143 Καρατζά-Ροδίου Ανθούλα, Πτυχ. Γαλλικής Φιλολογίας, Καθηγήτρια ΠΑ

- T144 Πέτρου Θεοδώρα, Πτυχ. Γαλλικής Φιλολογίας, Μεταφράστρια
- A145 Κανέλλος Σταύρος, Εκπαιδευτικός, Διερμηνέας
- T146 Ροζάκου Εύη, Χημικός
- T147 Αγερίδης Παναγιώτης, Ναυπηγός, Μηχανολόγος Μηχανικός ΕΜΠ
- T148 Στεργιοπούλου Σοφία, Πτυχ. Γαλλικής Φιλολογίας, Μεταφράστρια
- T149 Βασάκης Αντώνιος, Ηλεκτρολόγος Μηχανικός ΕΜΠ
- T150 Τρουποσσιάδου Αργυρώ, Πτυχ. Οικονομ.Επιστημών ΠΑ.

ΠΕΡΙ ΤΟΠΩΝΥΜΙΩΝ

Ο Δρ Μενέλαος Ν. Χριστοδούλου του Κέντρου Θησαυρού Κυπριακής Ελληνικής προτείνει για χρήση από την Ομάδα Εμπειρογνημών Ορολογίας των Ηνωμένων Εθνών τους όρους: *πλειώνυμο* και *μειώνυμο* για μονολεκτικούς όρους του *τοπωνυμίου πλειονότητας* και του *τοπωνυμίου μειονότητας*, αντίστοιχα. Άλλη πρόταση είναι *κυριώνυμο* ή *κυριωνύμιο* και *παρώνυμο* ή *παρωνύμιο*. Θα ενδιέφερε να έχουμε απόψεις γι' αυτές τις προτάσεις ή και άλλες, ίσως πιο επιτυχείς, προτάσεις.

B.A.Φ.

Το “ΟΡΟΓΡΑΜΜΑ” είναι τακτικό και σύντομο περιοδικό μέσο αλληλοενημέρωσης των μελών της ΕΛΕΤΟ, αλλά και γενικότερης ενημέρωσης ενός ευρύτερου κύκλου αποδεκτών για θέματα της Ελληνικής Γλώσσας και Ορολογίας. Τα μέλη της ΕΛΕΤΟ καλούνται να πλαισιώσουν τα μέλη του ΔΣ και του ΓΕΣΥ σ' αυτήν την προσπάθεια συμβάλλοντας και με τη δική τους συνεισφορά σε ύλη που θα είναι ευπρόσδεκτη. *Μοναδική προϋπόθεση:* τα κείμενα να είναι *ευανάγνωστα* και *σύντομα* και να είναι *έτοιμα, από το συντάκτη τους, για δημοσίευση* χωρίς να χρειάζονται περαιτέρω επεξεργασία.

Στη ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΓΕΣΥ¹⁾ ...έλα κι εσύ

Πρόβλημα Αρ.17

Ανάμεσα στις προτάσεις που εξέτασε το ΓΕΣΥ και τις οποίες θέτει για σχολιασμό είναι:

Όρος	Θέση του ΓΕΣΥ
factoring:	<i>πρακτόρευση απαιτήσεων, αγοραπωλησία λογαριασμών</i>
privacy:	<i>ιδιωτικότητα, απόρρητο, μυστικότητα</i>
franchising:	<i>δικαιοχρησία</i>
virtual image:	<i>φανταστικό είδωλο</i> {Οπτική}
virtual memory:	<i>ιδεατή μνήμη</i> {Πληροφορική, ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1 ²⁾ }
virtual enterprise:	<i>ουσιαστικά επιχείρηση, οιονεί επιχείρηση,</i>

Και **δύο προτάσεις** για να αποδοθεί το ευρωπαϊκό νόμισμα *euro* *σωστότερα τοποθετημένες από το άκλιτο “ευρώ”, και τα “κλιτά αλλά άκομψα και αδόκιμα” “εύρο και ευρώ:*

ευρώπιο: Η μόνη απόδοση που θυμίζει αβίαστα τη λέξη “Ευρώπη”, *παράγεται σωστά* από αυτήν. και εντάσσεται αμέσως στο κλιτικό σύστημα της Ελληνικής Γλώσσας. Εξάλλου η λέξη *υπάρχει ήδη* και είναι όνομα χημικού στοιχείου. Απλώς θα της προσδοθεί μια ακόμα σημασία. ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Καί μην πει κανένας “τι δουλειά έχει εδώ ένα χημικό στοιχείο”, όταν ένα άλλο χημικό στοιχείο έχει ανακηρυχθεί “*μονοκράτορας*” του διεθνούς νομισματικού συστήματος και του πλούτου!..

εύριο: Πιο σύντομο από το *ευρώπιο* πιο μακριά από την “Ευρώπη” όμως. Επιπλέον, *ομοιοκαταληκτεί* με άλλα ονόματα νομισμάτων που χρησιμοποιούνται ήδη (βλέπε: *δολάριο, δηνάριο*).

K.B.

¹⁾ ΓΕΣΥ: Γενικό Επιστημονικό Συμβούλιο της ΕΛΕΤΟ
²⁾ ΕΛΟΤ/ΤΕ48/ΟΕ1 “Ορολογία Πληροφορικής”, Συλλογικό Μέλος της ΕΛΕΤΟ